

ХАРАКТЕРИСТИКА КОМПЛЕКТУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ СПОСОБУ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Діденко Л.В.

Центральна військово-лікарська комісія МО України

Резюме. У статті вивчені особливості категорій військовослужбовців офіцерського складу Збройних Сил України й стану здоров'я призовної молоді з метою виявлення факторів, які впливають на здоров'я військовослужбовців, і сприяють його погіршенню під час служби в армії. Встановлено, що негативне відношення до служби в армії молоді пов'язано з поганими побутовими умовами проходження військової служби, незадовільним медичним обслуговуванням, низьким рівнем життя, неякісним харчуванням, небажанням займатися фізичною культурою й спортом. Визначені пріоритетні напрямки змін в організацію процесу комплектування офіцерського складу Збройних Сил України людськими ресурсами в умовах переходу до професійної армії, зокрема, удосконалення критеріїв придатності молоді для військової служби.

Ключові слова: категорії військовослужбовців офіцерського складу, призовна та допризовна молодь, стан здоров'я, оптимізація комплектування офіцерського складу збройних сил, критерії придатності до військової служби.

Вступ. Комплектування військовослужбовцями Збройних Сил України та інших військових формувань здійснюється шляхом: призову громадян України на військову службу та прийняття громадян України на військову службу за контрактом. Для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань військовослужбовцями на особливий період проводиться планомірна військова підготовка і забезпечується перебування в запасі та військовому резерві необхідної кількості військовонавчених громадян [1-5].

Згідно чинного законодавства громадяни щодо військового обов'язку України поділяються на такі категорії: допризовники - особи, які підлягають приписці до призовних дільниць; призовники - особи, приписані до призовних дільниць; військовослужбовці - особи, які проходять військову службу; військовозобов'язані - особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави; резервісти - військовозобов'язані, які у добровільному порядку проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України та інших військових формувань [6-9].

В ЗС України існують такі види військової служби: строкова військова служба; військова служба за контрактом осіб рядового, сержантського і старшинського складу; військова служба (навчання) курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки; військова служба за контрактом осіб офіцерського складу; військова служба за призовом осіб офіцерського складу [1-9].

Здоров'я військових було предметом дослідження багатьох праць з проблем військової медицини (Білий В.Я. зі співавт., 1998; Варус В.І., 2001; Маркович І.

Ф., 2003; Бібік Т.А. зі співавт., 2005, 2007; Шекера О.Г. зі співавт., 2006, 2007; Калагін Ю., 2007; Захараш М.П. зі співавт., 2008) [10-18].

Однак, в цих працях не досліджувалося, як впливають на стан здоров'я призовної молоді та військовослужбовців офіцерського складу умови життя та побуту, в якому причинно-наслідковому зв'язку перебувають рівень життя і готовність до захисту Батьківщини, соціально-побутові умови і готовність служити в Збройних Силах України за контрактом або на професійній основі.

Таким чином, при переході Збройних Сил до комплектування військовослужбовцями контрактної служби є актуальним вивчення особливостей категорії військовослужбовців офіцерського складу, їх вікової структури, строків служби та стану здоров'я призовної молоді - майбутніх військовослужбовців з метою оцінки впливу на здоров'я військовослужбовців офіцерського складу, виявлення причин його погіршення у зв'язку зі службою в армії.

Матеріали та методи дослідження. Вивчення особливостей категорії військовослужбовців офіцерського складу та чинників, які впливають на стан здоров'я військовослужбовців, призовної та допризовної молоді проводилося при аналізі звітної документації (ф. 2 мед., ф. 2 мед.) за 2001-2010 рр., результати соціологічного опитування військовослужбовців Збройних Сил України, військовозобов'язаних (резервістів), допризовної і призовної молоді з використанням статистичного, гігієнічного, **соціологічного, соціально-психологічного** історичного методів дослідження.

Метою дослідження є вивчення особливостей категорії військовослужбовців офіцерського складу та виявлення чинників, які впливають на стан здоров'я військовослужбовців, призовної та допризовної молоді під час служби за контрактом і підготовка медичних рекомендацій, призначених для поліпшення процесу комплектування офіцерського складу Збройних Сил України людськими ресурсами при переході на професійну основу.

Результати досліджень та їх обговорення. Особовий склад ЗС України має складну структуру за категоріями та є неоднорідною за віком та періодичністю оновлення. Військовослужбовці та військовозобов'язані поділяються на рядовий склад, сержантський і старшинський склад та офіцерський склад.

Військовослужбовці офіцерського складу ЗС України це категорія військовослужбовців з іншою віковою структурою, строками військової служби (частота оновлення колективу) та умовами розташування, харчування, водопостачання. Так, військовослужбовці офіцерського складу за характером розташовуються розташування, харчування, водопостачання наближаються до цивільного дорослого населення. В сучасних умовах офіцерський склад розташовується, головним чином, в гуртожитках, знімає кімнати або квартири в місцевого населення, харчування та водопостачання відбувається за місцем проживання, тобто індивідуально, виключаючи випадки виходу на польові навчання. Строки військової служби чітко визначені і коливаються від 5 років до граничного віку перебування на військовій службі.

Такі чіткі визначені строки служби офіцерського складу (практично сталий колектив), особливості вікової структури (біля 69-79% офіцерського складу – це військовослужбовці 25-40 рр.) визначають особливості військової служби, що потребує виявлення чинників, які впливають на стан здоров'я

військовослужбовців з метою поліпшення процесу комплектування Збройних Сил України людськими ресурсами при переході на професійну основу.

З 2001 р. з'явилася нова категорія військовослужбовців – військовослужбовці за контрактом. Для громадян України, які вперше прийняті на військову службу за контрактом на посади рядового складу строк військової служби в календарному обчисленні досягає 3 роки, на посади сержантського і старшинського складу - 5 років. Для осіб, які прийняті на військову службу за контрактом на посади рядового складу, сержантського і старшинського складу строк військової служби строк може бути продовжено за новим контрактом відповідно на 3-5 років до досягнення граничного віку перебування на військовій службі.

За віковою характеристикою військовослужбовців за контрактом наближаються до офіцерського складу. Так, в період 2001-2010 рр. частка військовослужбовців за контрактом до 30 років (фактично від 20 років до 30 років, тому що в більшості випадків має місце середня спеціальна освіта) в середньому складала 56,21%, 31-40 рр. – 30,69%, 41-50 рр. – 12,80%, 51-60 рр. – 0,26%, старше 60 років – 0,06%.

Крім того, сучасна система комплектування ЗС України передбачає виконання військового обов'язку в запасі та проходження служби у військовому резерві. У запас ЗС України та інших військових формувань зараховуються громадяни України, придатні за станом здоров'я до проходження військової служби в мирний або воєнний час і які не досягли граничного віку перебування в запасі.

Військовозобов'язані в добровільному порядку можуть бути зараховані у військовий резерв ЗС України та інших військових формувань, який складається з громадян, що проходять службу у військовому резерві, та громадян, які відібрані кандидатами для зарахування на службу у військовому резерві.

Служба у військовому резерві встановлюється з метою планомірної підготовки громадян України для комплектування особовим складом ЗС України та інших військових формувань на особливий період шляхом здобуття або вдосконалення військово-облікової спеціальності, набуття практичних навичок і умінь під час її проходження.

Запас військовозобов'язаних поділяється на першу і другу категорії. До запасу першої категорії належать військовозобов'язані, які проходили військову службу та здобули під час її проходження військово-облікову спеціальність. До запасу другої категорії належать військовозобов'язані, які не здобули військово-облікової спеціальності під час проходження військової служби або не проходили військової служби, а також військовозобов'язані-жінки.

Особи офіцерського складу, які перебувають у запасі, поділяються на розряди за віком: перший розряд (молодший офіцерський склад - до 45 років; старший офіцерський склад: майор (капітан 3 рангу), підполковник (капітан 2 рангу) – до 50 років; полковник (капітан 1 рангу) - до 55 років; вищий офіцерський склад - до 60 років), другий розряд (молодший офіцерський склад - до 50 років; старший офіцерський склад: майор (капітан 3 рангу), підполковник (капітан 2 рангу) – до 55 років); полковник (капітан 1 рангу) - до 60 років; вищий офіцерський склад - до 65 років).

Граничний вік перебування в запасі другого розряду є граничним віком перебування в запасі та у військовому резерві. Граничний вік перебування їх у запасі встановлюється: для осіб офіцерського складу - 50 років, для інших військовозобов'язаних-жінок - 40 років.

Військовозобов'язані та резервісти призиваються на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори. Резервісти проходять підготовку та збори відповідно до програми підготовки резервістів Збройних Сил України в порядку, встановленому положеннями про проходження громадянами України служби у військовому резерві.

Військовозобов'язані з числа осіб офіцерського складу запасу, які не проходили військової служби як офіцери, а також офіцери запасу, звільнені з військової служби до набуття права на пенсію за вислугу років, та особи рядового, сержантського і старшинського складу можуть бути призвані районними (міськими) військовими комісаріатами на навчальні збори: першого розряду - до п'яти разів строком до двох місяців кожного разу; другого розряду - до трьох разів строком до одного місяця кожного разу.

Отже, особовий склад ЗС України має складну структуру за категоріями та є неоднорідною за віком та періодичністю оновлення, тому є актуальним вивчення способу їх життя і здоров'я.

В основу дослідження покладені результати соціологічного опитування, що проведене згідно з вимогами наказу Міністра оборони України від 01.07.2003 р. № 216 "Про проведення вибіркового соціологічного опитування військовослужбовців Збройних Сил України, військовозобов'язаних (резервістів), допризовної і призовної молоді". В ньому брали участь більше 20 тис. чоловіків, в тому числі: 15000 військовослужбовців, що проходили службу в апараті Міністерства оборони України, військових навчальних, науково-дослідних і медичних закладах Збройних Сил України; 5500 осіб допризовного і призовного віку під час осіннього 2002 року, весняного 2003 року призивів громадян на військову службу і у січні 2003 року під час приписки громадян до призовних дільниць у віці від 22 до 60 років.

За даними таблиці 1 серед офіцерського складу здоровими та абсолютно здоровими вважали себе лише 50,18% кадрових офіцерів і 41,11% офіцерів вищого командного складу. Інші, а до них відносилось 45,74% кадрових офіцерів і 53,01% офіцерів вищого командирського складу або хворіли, або страждали хронічними захворюваннями.

Офіцерський склад найбільше страждав від захворювань кишково-шлункового тракту. Так, 22,49% офіцерів вищого командного складу і 28,54% кадрових офіцерів за контрактом мали хворий кишковик або шлунок. Порівняння оцінок здоров'я офіцерів, що уклали контракти, і військовослужбовців контрактників вказує на кращій стан здоров'я рядового складу порівняно з офіцерським. На відміну від офіцерів військовослужбовці, що служили за контрактом, хворіли в 10 разів менше. Але занепокоєння викликає більш високе ніж у офіцерів поширення хронічних захворювань, яке в 5 разів перевищує аналогічний показник, розрахований для офіцерського складу, що можна вважати наслідком несвоєчасного звернення за медичною допомогою у разі виникнення хвороб. Крім того, насторожують факти дермато-венерологічних захворювань,

які серед офіцерського складу хворіли, але очевидно внаслідок мало вищу оцінку. найчастіше мали захворювання опорно-рухового апарату 1,6% та 3,8% відповідно. Викликає занепокоєння поширення дермато-венерологічних, неврологічних та психічних захворювань, питома вага яких серед офіцерського складу, яка коливалась в середньому від 1% до 10%.

Таблиця 1

Порівняльна оцінка стану здоров'я військовослужбовців контрактної служби і кадрових офіцерів за контрактом, (%)

Запитання із анкети	Військовослужбовці контрактної служби	Офіцери за контрактом	Співвідношення оцінок стану здоров'я
Як Ви оцінюєте стан свого здоров'я:			
1. Абсолютно здорові і здорові	83,74±0,91	50,18±1,15	166,88
2. Хворіють	4,98±0,54	45,74±1,14	10,88
3. Мають хронічні захворювання	11,28±0,78	4,08±0,45	276,47
Які захворювання виявлені у Вас під час служби:			
1. Захворювання опорно-рухового апарату	3,8±0,47	2,6±0,36	146,15
2. Захворювання кишково-шлункового тракту	4,2±0,49	16,4±0,85	25,61
3. Дермато-венерологічні захворювання	10,2±0,75	1,8±0,30	566,67
4. Невралгічні і психічні захворювання	1,3±0,28	0,7±0,19	185,71
Які чинники найбільше впливають на стан Вашого здоров'я:			
1. Житлові умови	84,84±0,88	89,12±0,71	95,19
2. Медичне обслуговування	82,44±0,94	84,64±0,83	97,40
3. Рівень життя та матеріального добробуту	88,17±0,80	90,93±0,66	97,97
4. Заняття фізичною культурою та спортом	73,38±1,09	81,74±0,88	89,77
5. Структура та якість харчування	86,1±0,85	89,96±0,69	95,71
6. Навколишнє середовище	74,87±1,07	76,3±0,97	98,13
7. Особливості організму	68,21±1,15	69,89±1,05	97,60
8. Умови роботи та навчання	73,96±1,08	81,26±0,89	91,02

В ході соціологічного дослідження були виявлені основні чинники, що найбільше впливають на стан здоров'я людських ресурсів, якими комплектуються офіцерський склад збройних сил. Якщо їх розподілити за значенням, що їм відводили опитувані особи, то на першому ранговому місті були якість харчування і загалом рівень добробуту. Абсолютна більшість респондентів, а саме від 86,1 до 88,17% військовослужбовців контрактників, від 89,96 до 90,93% офіцерів і від 89,96 до 91,97% офіцерів вищого командного складу вказали, що зазначені чинники є для них пріоритетними. Велике значення відводилась

належним житловим умовам. Про їх важливість відмічають 84,84% військовослужбовців за контрактом та від 84,34% до 89,12% офіцерів. Причому значення даних чинників для забезпечення сумлінної служби посилювалась по мірі просування по кар'єрним сходинкам.

В той же час, поліпшення соціально-побутових умов це ключовий чинник, що збереже здоров'я військовослужбовців-професіоналів і офіцерів, підтримає їх моральний рівень, підвищить бойову підготовку, і є конче важливим для тих, хто буде добровільно обирати службу в Збройних Силах України. По мірі наближення до професійної української армії, вирішення побутових проблем є таким же першочерговим заходом, як і переозброєння.

Перехід до професійної армії має велике значення для України враховуючи, що за останні роки скоротилась кількість призовників і значно погіршився стан здоров'я молоді, яка призначається для комплектування збройних сил. Внаслідок цього в Україні відбувається постійне скорочення чисельності потенційного призовного контингенту.

Встановлено, що однією з причин погіршення стану здоров'я призовних контингентів є слабкий інтерес до фізкультури і спорту та незадовільна робота щодо оздоровлення молоді. Більшість військовослужбовців і офіцерів відводять цьому чиннику третє рангове місце. Тривожить те, що такою ж думка майже 30% військовослужбовців контрактної служби і до 20% офіцерів. Відсутність ефективної програми для залучення до здорового способу життя вразливішої частини населення України, якою є молодь 15-24 років тільки поглиблює проблему.

Залежність стану здоров'я від медичного обслуговування більшість військовослужбовців сприймають як менш важливий чинник (четверте рангове місце) з показниками 82,44% контрактників та більше 80% офіцерів. Хоча і в цій сфері є достатньо проблем, які відділяють її від сучасних норм.

Міцне здоров'я підлітків і молоді є життєво необхідною умовою для кожної нації, в тому числі для її військової безпеки. До чинників, що негативно впливають на рівень здоров'я юнаків допризовного і призовного віку відносяться також нестабільний соціально-економічний стан держави, слабку профілактичну роботу серед здорових людей, пізні виявлення захворювань, відсутність необхідного обсягу медичної допомоги і зниження у юнаків позитивної мотивації до збереження свого здоров'я.

За результатами соціологічного опитування умови роботи і навчання (п'яте рангове місце) не мають такого значного впливу на стан здоров'я, як раніше згадані чинники. Але для 73,96% військовослужбовців контрактної служби, 81,26% офіцерів та 80,32% офіцерів вищого командного складу це є чинником, який важливий для збереження ними свого здоров'я.

Призовна категорія населення найбільш схильна до девіантної поведінки, шкідливих побутових звичок, вживання алкоголю та наркотиків і ще до призову набуває небезпечні для здоров'я життєві навички. З врахуванням особливостей підліткового організму слід зазначити, що фізичне та психологічне здоров'я зазначеної категорії призовного контингенту перебуває в значній залежності від впливу навколишнього середовища.

Вплив навколишнього середовища при формуванні стану здоров'я у проведенні наших досліджень займав шосте рангове місце. Результати опитування показали, що для здоров'я більш ніж 60% опитаних серйозні наслідки можуть настати через забруднення оточуючого навколишнього середовища.

Таким чином, зовнішні чинники, вплив яких незалежний від волі військовослужбовців та офіцерів, стали вирішальними для збереження їхнього здоров'я. Внутрішні чинники, пов'язані з особливостями організму, як реакції на складнощі і тяготи військової служби, військові відносять на другий план. Вплив зазначеного чинника на думку багатьох є найслабшим і обіймає останнє сьоме рангове місце.

Розподіл чинників, що впливають на здоров'я молоді, військовослужбовців і офіцерів свідчить про необхідність удосконалення процесу комплектування армії людськими ресурсами. В умовах переходу до професійної армії потребується створення нових критеріїв придатності молоді для військової служби.

Крім того, незважаючи на статистичну достовірність отриманих результатів соціологічного опитування, необхідно зазначити, що для виявлення всіх чинників, які впливають на стан здоров'я військовослужбовців офіцерського складу, призовної та допризовної молоді під час служби за контрактом, безумовно, необхідно доповнити комплексом діагностичних та лабораторних досліджень.

Тому в подальшому в умовах переходу до професійної армії пріоритетним напрямком досліджень є комплексне дослідження стану здоров'я військовослужбовців офіцерського складу, призовної та допризовної молоді під час служби за контрактом та на основі отриманих результатів розробка та впровадження науково-обґрунтованих нових критеріїв придатності молоді для військової служби.

Висновки:

1. В умовах переходу Збройних Сил до комплектування офіцерського складу військовослужбовцями за контрактом особливий склад ЗС України має складну структуру за категоріями та є неоднорідною за віком, що, враховуючи особливості цієї категорії військовослужбовців за віковою групою, строками служби, умовами розміщення, харчування, військової праці, обумовлює вплив способу життя і здоров'я призовників на стан комплектування Збройних Сил України.

2. Оцінка фізичного і морального здоров'я військовослужбовців офіцерського складу, виявлена в ході опитування призовної молоді і військових, показала стійку тенденцію до погіршення стану здоров'я зазначених контингентів і збільшення кількості осіб, непридатних до служби в армії.

3. Виявлення основних причин погіршення стану здоров'я військовослужбовців офіцерського складу є пріоритетним напрямком досліджень шляхом проведення комплексного дослідження стану здоров'я військовослужбовців, призовної та допризовної молоді під час служби за контрактом та на основі отриманих результатів розробка та впровадження адекватних науково-обґрунтованих нових критеріїв придатності молоді для військової служби.

4. Поліпшення здоров'я населення України, в тому числі молоді призовного контингенту, військовослужбовців офіцерського складу потребує не тільки реформування національної системи охорони здоров'я, створення національної ідеології здоров'я і механізмів її реалізації в усіх секторах суспільного і державного життя, але і висунення нових вимог до їх здоров'я, особливо в умовах реформування Збройних Сил України.

Література:

1. Закон України від 04.04.06. № 3597-IV "Про внесення змін до Закону України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу" // Офіційний вісник України. – 2006. – №17 (10.05.2006). – ст. 1261.

2. Закон України від 18 червня 1999 р. № 766–XIV "Про загальний військовий обов'язок та військову службу" // Народна Армія, 1999. – 17 липня № 151.

3. Про Державну програму переходу Збройних Сил України до комплектування військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом: Указ Президент України від 17 квітня 2002 р. № 348/2002.

4. Постанова КМУ від 18 жовтня 2006 р. № 1426 "Про структуру військового резерву людських ресурсів // Офіційний вісник України, 2006, № 42 (01.11.2006), ст. 2805.

5. Закон України "Про правові засади цивільного захисту із змінами і доповненнями, внесеними Законом України" від 25.03.2005 р. №2505-IV.

6. Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року (Біла книга України): Щорічник. - К.: Аванпост-прім, 2004. – 96 с.

7. Біла книга України 2008. Оборонна політика України: Щорічник. – К.: МО України, 2009. – 100 с.

8. Біла книга України 2009. Оборонна політика України: Щорічник. – К.: МО України, 2010.– 92 с.

9. Білий В. Я. Здоров'я призовників України та організаційні заходи щодо його покращення / В. Я. Білий, В. Ю. Михайлець, М. М. Вовкодав // Проблеми военного здравоохранения и пути его реформирования : сб. науч. трудов УВМА. – К. : Логос, 1998. – С. 310–312.

10. Бібік Т. А. Вивчення стану здоров'я та надання медичної допомоги військовослужбовцям ЗС України за даними соціологічного опитування / Т. А. Бібік // Військова медицина України. – 2005. – № 2. – С. 50–52.

11. Бібік Т.А. До питання про подальший розвиток диспансеризації військовослужбовців Збройних сил України / Т.А.Бібік, Г.З.Мороз // Лік. справа. – 2007. - №5/6. – С. 125-128.

12. Варус В.І. Стратегія превентивної медицини в охороні професійного здоров'я військовослужбовців Збройних Сил України у XXI сторіччі / В.І.Варус // Наука і оборона. – 2001. – № 2. – С.20-23.

13. Захараш М.П. Питання оптимізації медичної та медико-експертної допомоги військовослужбовцям на регіональному рівні / М.П.Захараш, О.В.Сергієні, А.М. Кравченко, Г.І. Тітов // Україна. Здоров'я нації. – 2008. - №2. – С. 192-195.

14. Калагін Ю. Охорона здоров'я військовослужбовців як складова соціальної сфери Збройних сил України / Ю.Калагін // Соц. Психологія. – 2007. - №5. – С. 157-162.

15. Кириленко С. О. Система управління Збройних Сил України: ретроспективний аналіз і перспективи розвитку / С. О. Кириленко // Наука і оборона. – 2007. – С. 13–18.

16. Маркович І. Ф. Медико-соціологічне дослідження факторів способу життя, професійної діяльності та особистого відношення до медичної допомоги військовослужбовців Північного оперативного командування / І. Ф. Маркович // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2003. – № 4. – С. 77–80.

17. Шекера О.Г. Соціально-економічні аспекти формування системи медичного забезпечення збройних сил України / О.Г.Шекера. – Київ, 2006. – 272 с.

18. Шекера О.Г. Медико-демографічні аспекти комплектування збройних сил України / О.Г.Шекера, В.Ф.Москаленко. – Київ:ЕКМО, 2007. – 184 с.

ХАРАКТЕРИСТИКА КОМПЛЕКТОВАНИЯ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ ВОЕННОСЛУЖАЩИМИ ОФИЦЕРСКОГО СОСТАВА И ОСОБЕННОСТИ ИХ ОБРАЗА ЖИЗНИ И ЗДОРОВЬЯ

Диденко Л.В.

Резюме. *В статье изучены особенности категорий военнослужащих Вооруженных Сил Украины и состояния здоровья призывной молодежи с целью выявления факторов, которые влияют на здоровье военнослужащих офицерского состава, и способствуют его ухудшению во время службы в армии. Установлено, что негативное отношение к службе в армии молодежи связывает с плохими бытовыми условиями прохождения военной службы, неудовлетворительным медицинским обслуживанием, низким уровнем жизни, некачественным питанием, нежеланием заниматься физической культурой и спортом. Определены приоритетные направления изменений в организацию процесса комплектования армии человеческими ресурсами в условиях перехода к комплектованию офицерского состава Вооруженных Сил Украины военнослужащими контрактной службы, в частности, усовершенствование критериев пригодности молодые для военной службы.*

Ключевые слова: *категории военнослужащих офицерского состава, призывная и допризывная молодежь, состояние здоровья, оптимизация комплектования вооруженных сил, критерии годности к военной службе.*

CHARACTERISTICS OF ARMED FORCES OF UKRAINE COMPLETING WITH CONSCRIPTS AND PECULIARITIS OF LIFE STYLE AND HEALTH OF RECRUITS

L. Didenko

Summary. *Peculiarities of categories of servicemen of the Armed Forces of Ukraine along with health condition of recruits were studied in the article in order to define factors that have an influence on servicemen' health and play in favour of its worsening during the service time. It was identified that negative attitude of young people towards military service is connected with poor living conditions, unsatisfactory medical care, low level of life, bad quality of food, unwillingness to do physical training and sports. Priorities for the changes in organization of completing of the Army with human resources in the conditions of transformation to the completing of Armed Forces with contract servicemen were defined in the article. This is to include optimization of fitness for the military service criteria for young people.*

Keywords: *categories of servicemen, recruits and pre-recruits, health condition, optimization of completion of Armed Forces, fitness for the military service criteria.*